

Előfizetési díj.

Videkekre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „

Videkről egy hónapra előfizetést nem fogad-
tatunk el.

Egyes száraz ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Belkirály-utca szeglet trencsain-vár 7. szám hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Készítők nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Nyilvántartási czikkek

garmond sors után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes száraz ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Még egyszer az új „erdélyi
magyar nemzeti párt”-ról.

II.

Tekintetes szerkesztő ur!

Az új „erdélyi magyar nemzeti párt” pro-
grammjának olvasásakor önkénytelenül eszembe
ötlött a „Borszemjankó” Mokány Berczije, ki
mint Tallérossy Zebulon az általa kifóztott fináncz
tervek kamataira, szintén igényt formálhatna magá-
nak az új pártnál valamely tekintélyes post-ra.
Amaz malcontentus hetvenkedő uraság alig hit-
te volna, hogy az ő politikai ideálja az erdélyi
részekben valósuljon meg, pedig ha ugyan
néhány szál fát erdőnek nézhetünk, tényleg
megvalósult. Kiri a program minden részéből
az a sportman-féle gar, mely azt véli, ő kö-
rülte forog a világ s csak magos elégedetlen-
ségét kell kijelentenie a végre, hogy rögtön
más irányt vegyen; az amindent fitymálógó,
melynek a hazai nemzetségek üzeme például,
nem annyira fájdalmat, mint inkább bősz-
ságot okoz; az a magyar földesuri megcson-
tosodott dacz, mely azt véli, hogy a nemzeti-
ségi kérdés czélszerű megoldása egyszerűen a
magyar területen levő minden népfaj elnémi-
tásában rejlik.

Ezen urak bölesek a megboldogult
Eötvösnél és sérti őket a nemzetségi törvény.

Ezt megvalljuk, legkevésbé vártuk volna er-
délyi emberektől. Szűkebb hazánk mindig min-
takepe volt a toleranciának s nagyon el kell
hogy legyenek kaptatva a kiegyezés által nek-
ünk jutott előnyök folytán azon urak, kik
egy országban, mely eddig trinitionalis alap-
kon nyugodott, nyílt háborút izennek nemzeti-
ségeinknek. A magyar nemzet a kiegyezés ál-
tal kétségen kívül saját területén egész a mo-
hácsi vész óta soha nem élvezett hatalmi ál-
láspontját nyerte vissza, valamint a birodalom
tulsó felében az osztrák, úgy nálunk a magyar
képezi, mint a hogy jogosult rá, hogy képezze,
az egységesítő elemet s képviseli a két félt.
Ez alapeszmén nyugszik az egész kiegyezés.
Alkalmunk lehet tehát reá, hogy a porosz és
sok más nemzet példáján okulva, holmi nem-
zetségeket irtó radicalis eszmék forduljanak
meg agyunkban, de ez új hatalom nem joga-
sit fel bennünket arra, hogy ezred éven át ha-
nyományos türelmi politikánkat kirugjuk lá-
bunk alól, túrközzünk neki s fájunk feltestvér-
nemzetségeinket. E műtét nagyon megfektűné
Magyarország gyomrát.

Nemzetségeink magaviselete sérti az új
pártot; bennünket is sért s az tökéletesen igaz,
hogy van mód gyors elhallgattatásukra. Lé-
tezik kancsuka-uralom is, mely alatt néma-
mindenik, akár mint a sir, csak hogy a mikor
valamely véletlen zavar kikelti őket a sírból,
mi szállunk oda. A magyar nemzetnek nem
lehet célja, hogy hallgatag, de annál elkes-
redettebb ellenségeket neveljen maga ellen;
nekünk szükségünk van nemzetségeinkre, mi-
ként nekik mi reánk, közös feladatunk, hogy
megnyerjük egymást.

E végre alkotott nemzetségi törvény,
mely nem léha újítási vágy terménye, hanem
hazánk multján gyökerező szerves alkotórésze
alkotmányunknak. Hogy ez üdvös és böles tör-
vény hatása nem nyilatkozik oly gyorsan, azt
természetesnek fogják találni mindazok, kik kö-
zelmultunkat s a nemzetek életfejlődésének me-
netét ismerik.

Annyit azonban feltettünk volna a pro-
gramm-készítők historiai ismereteiről, hogy azt
csak tudják, miszerint Horváthország, a Bács-
ka, a szászok és románok elidegenítése, nem a
jelenlegi kormány műve s nem is annak éle-
tével kezdődik. Eddig valószínűleg az északame-
rikai iskolás gyerek is megtanulta, hogy Magyar-
országon 25 évvel ezelőtt élet-halálharcot
vittak egymással a nemzetségek s az ezt követő
önkénti kormányának legfőbb törekvése az
egyres nemzetek széthúzó hajlamának ápolgatá-
sa volt. Ha most azon iskolás gyereknek meg-
mondanák, hogy ez országban a magyarság is-
mét visszanyerte fölényét, valószínűleg ki tud-
ná számítani a többi nemzetek elégedetlenségét
is; és ha még hozzá tennék, hogy itt magyar

kormány, magyar országgyűlés létezik s mégis
külön magyar nemzeti párt alakult, gyermek-
eszével is felkaczagna e keleti politikán; mi-
vel náluk még több nemzetiség is van, nagyobb
önállósággal is bírnak, a kormány sem, az
országgyűlés sem angol, mégis az angoloké a
fölely és még sem alakítanak angol nemzeti
pártot. Amerikában azt hisszük, minden ember
érzi azt, hogy valamely ország külön fajú né-
peinek békességét feldúlja, az országot a vég-
romlászhoz vezetőn legcélszerűbben külön neu-
zeti pártok alkotásával lehet. Ime az új párt-
alakítók bölcsesége addig terjed, hogy e fo-
galomból: magyar ki akarnak zárn minden
állampolgárt, ki idegen nemzetisége daczára a
törvény által ez egész egyik tagjának tekintet-
te magát; felhívják Attila és Töhötöm telivé-
rű fiait, hogy sorakozzanak; a többiek ám lás-
sák, védjék magukat, a mint tudják, mert a
kaczagányos hősökben felfortyant az ősi büsz-
keség, izre törnek kormányt, országgyűlést s
betömik a száját minden nemzetiségi agitatornak.

Ilyen az új párt nemzetiségi politikája,
hogy mit értenek el e nemzeti politika nélkül
is, felfejtjük a jövő alkalommal.

— Tordamegye alsó- és felső kerületének
deákparti tagjai tisztelettel felkérem, hogy e hó
29-ikén Tordán a Korona című vendéglő 1-ső szá-
mú szobájában d. e. 11 ó. tartandó közgyűlésre szí-
veskedjenek mentől számosabban megjelenni.

Nagy-Enyed, 1874. nov. 13.

Gr. Bethlen Géza,

Tordamegye Deákpartjának elnöke.

— A megyei háziadó kérdése. A képviselő-
ház pénzügyi bizottságának azon határozata, mely-
lyel az egész 1875. évre fölvetve a költségvetése a
Tordamegye közgazdasági reform, melyek közül
leg a jelen évre eltemette a megyei háziadó kér-
dését. Ez már azért is helytelen, mert ezen ügygyel
összeköttetésben áll a területi kikerekítés kérdése,
és sok egyéb közgazdasági reform, melyek közül az
államháztartás rendezésének ügyével szoros összefü-
gésben levőket még ez ülésszak alatt is lehetett
volna megoldani. Az egész évi költségvetésnek föl-
nem vétele ez irányban igen üdvös pressióul szol-
gálhatott volna. Az említett határozat után igen ke-
vés remény lehet e kérdés megoldásához, s ekkor
a defici, ha a Ghyecz által előirányozott bevételek
mind megvalósulnak s az új adók mind behozat-
nak, nem 27, hanem legalább is 29 millió lesz. S
ezt a deficitet nem egyenalyozhatják a pénzügyi
bizottság törvényei.

— A budapesti lapok csaknem mindnyájan
hozzászólának az „erdélyi magyar nemzeti párt”
programjához A „P. Napló” osztja lapunk azon

Ibrahim, a Kerum hidat átlépte és mellette tábor-
tűtött. E nap folyamában semmi sem történt; este-
felé Moltke százados az ellenség táborát kikémlelte
s miután az ellenségségtől mintegy 1200—1350
méternyre egy alkalmas álláspontot talált, Nifiből
a Kerum hidhoz vezető uton, ide 12 barackot és
egy dandárt vezetett. Mintán az egyiptomi tábor fel-
riasztatott, a kémjárat visszatért. Egy általános éji
megtámadás a török hadsereg részéről nem vala ki-
vihető; daczára, hogy az egyiptomi aknázkodás elő-
vigyázati rendszabály alkalmaztatott.

Junius 24 reggel Ibrahim három hadosztály-
lyal Biradsik felé húzódtott, ezen mozdulata által
visszavonulását igen veszélyezteté; de ő mindent köze-
kára tett, csak hogy mindent megnyerhessen.

Ibrahim indulásának hírére a törökök részéről
rögtön harcra valóztatás történt, mely alkalom-
mal a jobb szárny, az őrhad dandár Mustapha basa
vezénylete alatt és a balszárny küztelepe változatla-
nul maradt. Ettől balra Izmael, Halid, Mahmud ba-
sa három dandára, és tartalékul a honvéd (redif)
dandárok állítottak föl.

Az arcvonal előtt éjjel két óra húzatott, me-
lyekből első sorban 14 zászlóalj, 92 pattantyú, a má-
sodik sorban 13 zászlóalj, tartalékul pedig 24 zász-
lóalj, 42 lovasszázad és 13 pattantyú helyzetetett el,
melyek kissé mélyedésben levén, nem voltak látha-
tók. A balszárnyon, mely egy erdőre támaszkodott,
a szabálytalan csapatok valának elosztva. Ily állás-
ban várták az ellenséget.

Ibrahim basa három hadoszlopban megkezdé
oldalvonulását; a bal hadoszlop tűzérése s lovassá-
gának nagyjórészből; a más kettő pedig gyalog-
sága és tartalékából állott. A felvonulás a török

nézetét, hogy a magyar birodalom minden alkot-
mányú polgára kezdetől fogva tagja volt annak a
pártnak, a mely a magyar birodalmat magyarnak
kivánja tudni és fenntartani. A „Hon” esti lapjában
sem helyét sem idejét nem látja új pártalakítások-
nak s reggeli lapjában Bakosi Ferencz igazat ad a
program kifakadásainak az erdélyi képviselők el-
len, a vádat azonban a jobboldali képviselőkre tol-
ja s annak babonnyítására, hogy az ellenzékiek más-
ként viselték magukat, szerény magának idézi egy
két év előtti czikkét. Mindazonáltal maga is hely-
teleníti az új párt alakulását s az ellenzék támoga-
tására hiv fel, A „Reform” még nem tudja mit
mondjon, nincs tisztában a párt czélzataival s tar-
tozkodik az itéletől. A „M. Politika” úgy látja,
hogy a baloldálnak erdélyi közlönye maga magát
dupirozta, midőn hasábjain a programnak tért nyi-
tott; a párt állításait sok tekintetben igazaknak
mondja s „némiel győnge oldalának” azt látja, hogy
az erdélyi particularismust előtérbe helyezi, hogy a
nemzetiségekkel szemben folytatott politikai tényeit
tulságosan sötét színekkel ecseteli, positiv reformsz-
mékkel nem lép elő. Szóval nem ment a túlzástól.

Az „Ellenőr”-ből átvesszük a következőket:
„Örömmel látjuk, hogy a kolozsvári lapok, mind
a „Magyar Polgár,” mind a „Kelet,” elítélik e mo-
galmat, melynek nincs semmi értelme, mert a ha-
zafasság vajmi szomorú megfoghatóságára mutat-
na, ha azt szövetségek által kellene ébresztgetni.
Hagyjanak föl ez eszmével, a kik megindították, s
ne engedjék a nemzet ügyét éretlenségük által kom-
promittálni. Hát nem érzik, hogy az „erdélyi magyar
nemzeti párt” a magyar nemzetet reducálná nemze-
tiségi szereplésre, s épen azoknak válnék előnyére,
a mely elemek ellenben szervezetnek? Aztán van
ennek a megmondatlan mozgalomnak egy kancsal
része is, melyről szólni fogunk, ha idejét látjuk,
bővebben is. Most legyen elég ez a figyelmeztetés,
hogy baloldali elvtársaink ne hamarkodják el a dol-
got, hanem fontolják meg lépéseik eredményét.”

Az erdélyi adócenzus.

A főrendek jogügyi bizottsága jelentésében az
erdélyi adócenzusra vonatkozólag az általunk már
közölt közvetítő indítvány szövegét így indokolja:

1. Elvileg megfelelő teljesen a főrendház által
elfoglalt álláspontnak — mert a főrendház eredeti
szövege azt mondja: választó az, ki pótlék nélkül 8
frt 40 kr. adót fizet, a módosítvány szerint pedig
elősoroltnak azok, kik egy meghatározott jövede-
lem minimummal bírnak, ezen elősorolt összegek
után pedig az adótörvények alapján ugyanaunyi adó
fizetendő, mint a menayit a főrendház eredeti mó-
dosítványa megkívánt, azaz a pótlékok leszámítása
után 8 frt 40 kr.

2. A most benyújtott szöveg határozottabb é
világosabb, mint a főrendház eredeti szövege. — A
eredetiszöveg hivatkozik földadópolékra, hogy a vá-

harczonal felé háborítlanul történt s a csata egy
gyors mozdulattal az összes lovasság és tűzéréség ál-
tal megkezdett. A távolság a törökök jobbszárnyá-
tól körülbelül 1500 méternyi vala a balhoz, hol a
tűzélés történt valamivel közelebb.

A tűzérés nagy erőlyllyel működött, s így a
második sornak és tartalékának is érzékeny vesztesé-
get okozott, melyet kisebb távolságnál kikerülhettek
volna. Ha bár e harc erkölcsi állapotjukra kelle-
menlenül hatott is, mindazáltal harcállásunk az első
órában rendületlen maradt. A sereg balszárnya hol
a megtámadás leghevesebb vala, ambár nagyobb részt
már visszavonult, de az ütközet azért még is to-
vább folyt.

E pillanatban tartalék lovassági hadosztálya a
főparancsnok rendelete nélkül összetűzött az egyip-
tomi tűzérésszel; de utóbbtól még mielőtt az első
török harcra valóztatás történt, kártácstűzzel annyira
elárasztatott, hogy teljesen feloszlva visszavo-
nult s a gyalogságot is magával ragadta. A zavar
az egész harci vonalra kiterjedt, s a tisztek minden
erőlködése daczára a futás megakadályozásáról többé
szó sem lehetett. A gyalogság által megtámadott bal-
szárny jobban megállotta helyét, különben tulajdon-
képi utóharcra nem került volna a dolog. Az álta-
lános visszavonulás a figyelem minden kötelékét fel-
bontá; a kurdok saját tisztjeikre tüzeltek s Hafz ba-
sának is, ki a legsűrűbb golyózáporban keresté a ha-
lált, több ízben kellett magát saját katonái ellen
karddal és pisztolylyal védelmeznie.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZAJA.

Keleti testvéreinkről.

I.

(A bukovinai magyarok.)

(Folytatás.)

A kivándorlás által ejtett égő seb a székely,
illetőleg a magyar nemzet testén: osztrák kéz műve
volt. Ugyanis br. Bukow Adolf Miklós, a hadita-
nács volt elnöke, s 1762-ik évtől Erdély kormány-
zója, beutazván a fejedelemséget, elhatározta a szé-
kely határvérszék felállítását. Tervét Bécsben he-
lyeselték s leggyorsabban a besztercevidéki oláhok-
kal boldogult, kiket még 1762-ben fölfegyverzett.
Nem ment ily gyorsan a dolog a székelyekkel, kik
idegenkedtek attól, hogy nemzetünk egy része állan-
dóan katonai lábra helyeztessék. Bukow kormányzó
Bécsből vett parancsok folytán az ellenálló székelyek-
kel szemben fenyegetésekhez nyúlt, mik csak növel-
ték az egyenlenségeket. Hiába jártak, keltek a
„hivatalos” és „nem hivatalos” személyiségek a szé-
kely nép közt, hiába csábították az új intézmény
elfogadására, hasztalan járt Lázár Imre, mint a szé-
kely nemzet követe a bécsi udvarnál, hogy a viszo-
nyokról helyes fölvilágosításokat adjon, és előterjesz-
se a székely nemzet kívánnaimait. Bécsben nem hall-
gattak a székelység küldöttéire, a bécsi kamarilla hú

Moltke

török szolgálatban.

(Folytatás.)

Junius 23-án kora reggel az állás — Hafz
nagy meglepődésére — bevétetett. Ugyanez időben

lasztói jog megállapítására a Curia határozhasson a felett, a törvény értelmében járt-e el valamely összeíró küldöttség, ezen kifejezést bővíteni volna szükséges és hivatkozni kellene az 1868: XXV. t. cz. 2 §-ában megállapított földadó pótlékra, mely §. szerint az Erdélyben fizetett földadóból annak $\frac{10}{22}$ része tekintetik törzsadónak, $\frac{3}{22}$ része földadópótlék és $\frac{2}{22}$ része földterhmentesítési járulék.

De a később megalkotott 1870: L. t. cz. meghosszabbítja érvényét az 1868: XXV. törvénycikknek azon módosítással, hogy itt földadópótlék nem említettik, hanem ezen törvénycikk szerint Erdélyben minden 100 frt tiszta jövedelem után földadó fejében fizetendő 13 frt állandó és 9 frt földterhmentesítési járulék, — hivatkozni pedig az oly pótlékra, melyet a földadóra nézve érvényben álló törvény nem említ, helyesen nem lehet, vagy ha történik is reáhiatkozás, mindenesetre meg kell említeni, melyik azon földadó-pótlék, melyről említés tétetik.

A törvény ezen magyarázatát úgy mint eddig, ministeri utasításra bízni nem lehet, azon tekintetnél fogva, mert a Curia nézve csakis a törvény lehet kötelező és így a törvénynek magának kell világosnak lenni.

3. Magára az eljárásra nézve is sokkal könnyebben alkalmazható a benyújtott új szöveg.

Nevezetesen a főrendiház eredeti szövege szerint minden egyes adózónál, kinek választói jogosultságát bírálat alá veszi az összeíró küldöttség, mint-hogy a főrendiház szövegében említett törzsadó az egyesek adókönyvébe nincs külön kitüntetve, az összeíró küldöttségnek kell minden egyes adózónál megtenni a számítást, vajjon az adókönyvébe bevezetett adó megfelel-e a megkívánt 8 frt 40 kr törzsadónak, — minthogy pedig az adópótlékok, más % szerint számítandók le a földadónál s más % szerint a ház és jövedelmi adónál, ez oly nehézkes műtét, melyet a küldöttségek a választók összeírása alkalmával pontosan véghez nem vihetnek s mire nézve az összeíró küldöttségek működését ellenőrizni nagy nehézségekkel jár.

Ezen körülmény volt egyik főoka annak, hogy Erdélyben oly különböző gyakorlat fejlődött ki — s ezen körülménynek tulajdonítandó az, hogy Erdély több megyéjében sokkal több választó volt összeírva, mint a mennyi 8 frt 40 kr törzsadóval megrótt adófizető találtatott.

Ellenben a tervezett módosítás szerint az eljárás egyszerű és a visszaéléseknek eleje vétetik, mert minden egyes adózónál meg van állapítva a föld vagy egyéb jövedelem, mely alapján rovatott meg adóval s az, kinek meg van a megkívántató jövedelme, beiratik választónak.

4. A választási törvény egyéb intézkedéseivel inkább összhangban van a tervezett módosítás, mert ez az egyetlen §, melyben az adóttételre történik hivatkozás, a többi §§-okban a föld mennyisége, a ház lakrészei, vagy egy bizonyos jövedelem adják meg a választói jogot, úgy, mint az a jelen szöveg-nél is tervezetik; mi helyesebb is, mert az adó esetleges növelésével nem szükséges új törvényhozási intézkedést tenni az iránt, hogy a választók száma az adó növekedésével ne szaporodjék.

Keleti ügyek.

Athén, nov. elején.

A képviselőház ideiglenes elnöksége közzétette az osztályok jelentéseit a választások igazolása iránt. A mint várni lehetett, az osztályok egy kivételével, hol Kumunduros pártívei többségben voltak, csak a politikai érdekek voltak irányadók, a mint saját tagjai bevallották. Nem érthető azonban, hogy mit keres a politika egy méltányossági kérdésben, midőn egy választás helyes vagy helytelennek ítéletéről van szó.

Az osztályok részletes megsemmisítését indítványozzák, az attikai választásnak, nevezetesen Athén községében és két más kevésbé jelentékeny helyt. Athénben a választások azért semmisítendőek, mert a névjegyzékek nem voltak elég pontosan összeállítva. Ez az első eset, hogy a képviselőház oly ügyben ítél, mely az első folyamodásu törvényszék hatáskörébe tartozik. Különbösen máshol, soha senkinek eszébe nem jött, a névjegyzékek kiigazításának határára, sőt magok a választások után reklámlálni, olyan listák ellen, melyek jólrozsul már megállapodtak. De politikai érdekek — melyek mindenüvé befurakodnak — Philéon és Rhollis urak kirekesztését kívánják, kiket azért akarnak a képviselőházból kiküszöbölni, mivel az illető osztály, elhatározta, hogy semmieseknek nyilvánítja a választási miveleteket Athénben, Görögország ez egyedüli városában, hol a szavazatok eredményét nem lehet meghamisítani. Hozzá számítva, hogy e fogás az ellenzék 6 szavazatot vont meg, a pótválasztások alkalmasint csak a mostani ülésszak után fognak megejtetni. Az osztályok a Carystiei választások megsemmisítését is indítványozzák, hol négy, a cabinettel szemben épen ellenséges magatartásu képviselőt küldöttek a parlamentbe. Indítványozzák a megalopolisi választások igazolását, hol a kormány jelöltjei ugyan 50 szöbbséggel megválasztattak, de a hol 3—400 szavazattal többet adtak be, mint mennyi választó a listástromokban foglaltatik. E világos és nyilván való merénylet a törvényelleni. De a politika!!

Egyik osztály a Missolonghii választások megsemmisítését véleményezte, daczára annak, hogy a

tengerészeti minister az igazolás mellett szavazott a nélkül, hogy az osztály tárgyalásain részt vett volna. A pressio, melyet a katonaság Deli Georges ellen gyakorolt, szembeötlő. Mindazonáltal, eltekintve azon előre nem látható eseményektől, melyek közelebb bekövetkezhetnek, a Missolonghii választások megsemmisítettnek oly parlament által, mely a szorongó és közigazgatási közegek pressiója folytán lón választva. A zentai választások valószínűleg nem igazoltnak, Lombardos urnak az a szerencsétlenség lévén, hogy Bulgariissal szakított és a cabinet előtt nem kedves.

Közelebről Syngros és Baltadgi, a Pyræus-Lamiai vasut engedményesei érkezvén ide Konstantinápolyból, értekezlet tartatott a hitelbank igazgatóságának elnökelete alatt, mely, mint mondják, a szabályok nagyobb részét elfogadta. A bizottságtagjai nem sokára újból összeültek a második rész megvitatására.

(Vége következik.)

Báró Szentkereszti Stephánie

elnök beszéde a k.-vásárhelyi munka-képtelen öregek menházának megnyitására.

November 8. 1874.

Igen tisztelt hallgatóság!

A legszívesebben üdvözlöm mindnyájukat, kik megjelenésökkel résztvéteteket nyilvánítták a város nemes célú törekvései iránt. Az emberi szeretet és jótékonyág tágos mezején egy új szenge növényt veszünk gondozás alá, midőn a k.-vásárhelyi szegény és munkaképtelen öregek menházát megnyitjuk. Adja a jó Isten, hogy a mely erőtlén és fejletlen jelenben e növény, épen olyan erőteljessé, szélessé és kiterjedté váljék idővel, hogy nemcsak mai napon felvett szegények, hanem K. Váshárhelynek, valamennyi ezen intézetbe tartozható szegényei itten biztos menhelyet találjanak.

Mindenki tudja, hogy mi ezen intézet célja t. i., hogy menháza legyen a szerencsétlő elhagyott, vagy mostoha sors által nyomorra juttatott öreg és munkaképtelen szegényeknek és ezek közt kiválóan az ugynevezett házi szegényeknek.

Szegények mindig voltak és mindig lesznek, az emberek között. Ez a mindenható böles Isten akarat, ki más indokok mellett talán az emberi ére-nyek fejlesztése, gyakorlása, a szívnek és léleknek ne-mesbítése végett rendezte ezt így. De inséggel küzdő szegénynek lenni nem szabad; mert az nem lehet Isten akarat, ki áldott napját szegény és gaz-dagra egyformán felhossa. Épen itt van helye az emberi szív és lélek nemes munkásságának, hogy tudniillik azt a nagy különbséget, mely az életben szegény és gazdag között van, a szegény jövedelmének gyakorlása által kiegyenlítse. A kereszténység nyilván is parancsolja, a társadalmi erkölcs és emberi érzésünk magával hozza, hogy egymásnak terheit hordozzuk s úgy töltjük be az Ur akaratját. Készséggel kell azért lórnia a tehetősnek a természet és vallás által parancsolt tartozását szerencsétlen fele-barátja sorsának enyhítésére és arra törekednie, hogy a magáé mellett, annak is békés életét biztosítva saját tetteiből vegye ki ama nemes krisztusi elv id-vességet: mily szép boldogítja boldogul-ni! Midőn a szegények gondjátígy felveszük, nemcsak a könyörületesség szeretet kötelességét gyakor-roljuk, kenyeret adva az éhezőknek, ruházatot a ruhát-lannak és hajlékot a hajléktalannak, hanem egyszer-smind nagy szolgálatakat teszünk a társadalmi köz-erkölcsiiségnek.

A napontai tapasztalásból tudja mindenki, hogy az elhagyatottság és reá nehezűd koldulás mennyire megrontja az érzést, úgy annyira, hogy ritka koldus az, ki éppen a koldulás miatt becsületességét teljesen el nem veszti! Mennyi rosznak kuforrása a koldulás, mennyi visszaélés és csalás történik az által, részletezni felesleges, mivel fájdalom! minden napon halljuk, látjuk, tapasztaljuk. Hány valódi szegény, fosztatik meg mások botrányos koldulása miatt a jó indulatu segélytől és bűnhődik ártatlanul azok nemtelen eljárásáért! Mindezen segíteni fog a men-ház, mert megválogatja a becsületessé szegényeket a nemtelen koldusoktól, és míg ezeket egyenesen munkára kényszeríti a koldulás minden útját elzárva előlük; addig amazoknak becsületét megmenti s anyagi segélyezés által sanyaru napjaik békés lefo-lyását biztosítja. Általában a társadalmi életet nagy-mértékben fogjuk a szegények menháza által tisztí-tani, nemesíteni. Ime mennyi szép és gazdag eszme áll összekötésében ez intézettel! Múltó tehát, hogy Kézi-Vásárhely minden jóra való lakója szent kötelességének ismerje annak érdekében mindent megtenni.

Alig pár hónapja annak, hogy a menház esz-méjének megnyitására végett az első értekezlet tar-tatott, és ma már a jó Isten segélyével az intézet megnyitására ürvendezhetünk.

Ezt csak is K.-Vásárhely buzgó polgárainak azon megnyugtató ígértenél fogva tehetjük, hogy annak jövője általuk mindenkor biztosítva leendő, hogy azt úgy a város mint az egyesek mindenkor fen fogják tartani! Elfogadom tehát ezen szép ígér-et zálogul azon kis töké mellé, melylyel jelenben bírnak, és remélem azon bizalomért, melyet ígér-tök-höz kötök; megfognak engem jutalmazni éppen az ígér-et hű teljesítése által, mire ismételve és szívem

forró érzetével felkérem! És ezzel tisztelt hallgatóim a k.-vásárhelyi munkaképtelen öregek és szegények menházát megnyitom.

Megnyitom Isten nevében, ki annak létesítése végett tett fáradozásokat enygyire segítette. Tőle kérek segedelmet és áldást ezentulra és magára az intézetre, kérek kitartást és buzgóság lelkét annak munkásaira, békét annak lakóira.

Adja a mindenható, hogy e menház szilárdan álljon minden külső bajtól óva, s csendes nyughelye legyen mindazon szegényeknek, kik rendre lakói lesznek!!!

A hétfalusi magyar lutheránus községek.

A hétfalusi lutheránus községek a brassóvidéki egyházkerületből kilépésüket egy fölíratban tudatták a brassóvidéki ág. hitv. ev. egyházmegyei konzisztó-riummal, mely fölírat főbb pontjai így szólnak:

Hogy a hitközösség kapcsa valamely anya-szentegyház mind valamennyi tagjait állandóan s boldogítólag egybefűzhesse. arra főkéllék az érdek-közösség, — a terhek viselésében és a jogok élvezetében a testvéri egyenlőség elveinek részrehajlat-lan alkalmazása. Ezek nélkül a kapcsolatok hova tovább mind inkább lazulni kell, míg utóvégre kikerülhet-lenül bekövetkezik annak teljes elszakadása, s az érdekeikben s jogaikban sértet tagok más kapocs fű-zésében kénytelenek biztosítékot keresni azoknak meg-óvására.

Ezután a fölírat előadja a folytonos surló-dást a magyar és száz egyházi férfiak közt s így folytatja:

Nem akarjuk épséggel a rég mult idöket idézni, s azok emberei és mostoha, sötét, nem pro-tenstáns szelleme ellen vádat emelni. (Oly tények, mint p. o. hogy 1848-ig még papjaink szabad vá-lasztási jogával sem bírtunk, s még csak 1861-ben lettek papjaink hosszas küzdés után egyenjogositva a száz papsággal: eléggé feltűnik a még ezen idöket is megelőzött idök szellemét.

Nem akarjuk rekriminációkra főlhasználni még az újabb idöben rajtuk ejtett különféle sérelmeket is. De hogy okadatolatlanul vádolni ne láttassunk: még sem szabad legalább annyit teljesen elismette-lni hagynunk, mennyire sértő volt reánk nézve, hogy képviseltetés nélkül lévén anyaszentegyházunk törvényhozó testületében, oly törvényeknek kellett hódolnunk, melyeknek hozzászába magunk közvetlenül be nem folyhatunk, s melyeknek egy része p. o. a papok választásáról szóló szakasza, szorosabb vizs-gálat mellett reánk nézve alázó, söt veszélyes. — Nem szabad azt is elhallgatnunk, mennyire fájt ne-künk, hogy az állami dotációznak, mely pedig az egyetemnek, tehát magyarokból is álló erdélyi ág. hitv. ev. egyházkerület részére adatott, stipendiu-mokra és szegény egyházak s iskolák segélyezésére szánt részei — amaz csak némethoni egyetemeken tanuló ifjak részére, ez csak ritkán, és akkor is vaj-mi csekély arányban fordítottak magyar, pedig sok szükséggel küzdő egyházaink segélyezésére, mi miatt többek közt oda jutottunk, hogy már papi pályára képzett fiaink nincsenek is. Nem szabad érintetlenül hagyunk, mily folytonos keserűséggel töltött el bennünket, hogy még csak egyházi törvényeinket sem bírjuk anyanyelvünkön; hogy nem kaptuk bár csak a magyar kormánytól maganynyelven küldött ren-deleteket sem ngyanazon nyelven; s hogy még soha sem voltak különös figyelemre méltatva a mi speciális magyar egyházi viszonyaink s többnemű égető szük-ségeink, mint p. o. csak az imént említett papjelöl-tekben volt hiányunk!

Mint e visszaélések ellen azonban erős bástya volt a szakadás végléte ellen a kegyelet az iránt az anyaszentegyház iránt, melyhez több százados kapocs fűzött.

De midőn már most még oly lehetlennek hitt tény merül föl egyházi életünkben, mint a milyen a mult évbeli nov. 7-ki esemény; ha egy 40,000 lelket számláló egyházmegyében 16,000-nek teljes-séggel föl nem adható jogai és érdekei oly annyira fitymáltatnak, hogy ezeknek képviselésére s megvé-désére még csak egyetlenegy magyar sem választat-tik be az ezen nem csak százszokból, de magyarok-ból is álló egyházmegyét kormányozni hívott kon-zisztoriumba: ily leplezetlen megtagadása után az érdekközösség és jogegyenlőség szent elveinek, ily nyilvános erkölcsi, sőt tényleges kitagadtatásunk után a brassóvidéki egyházmegyéből csak azon lehetne egyedül csudálkozni, ha minden egyéb tekintet ál-talunk el nem hallgattatnék s a már is meglazult kapocs végképpen meg nem szakadna, s mi legzen-tebb érdekeinkben, jogainkban megsértve, ezekre néz-ve nem keresnénk biztosítékot máshol, ott, hol azt jobban föltállhatni reméljük s testvéri fogadtatásra számíthatunk.

Fájó kebellet, de megnyugtatta azon tudat ál-tal, hogy ezen szakadásnak előidézésével nem min-ket vádolhat sem saját szívünk, sem a történelem, ki is jelentjük ezennel, a kellő föntartások mellett, elszakadásunkat nemcsak a brassóvidéki egyházme-gyéből, de az egész ág. hitv. ev. anyaszentegyház kormányzata alól is, nyilvánítván egyezsersind, hogy milyet e kényszerítésből, de meggondolva tett lé-pésünk a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. miniszter ur és a magas országgyűlés által is helyben lesz hagyva, mi azonnal mint brassóvidéki magyar ág. hitv. ev. esperesség alakulni fogunk, ha-

zánk többi 4 ágost. hitv. ev. egyházkerületei közül az egyikebe való bekebelezetésben keresvén jogaink és érdekeink biztosítékát.

Belgiumi esküdtségek sajtóvétségek felett.

(Vége.)

A tanuk vallomásaiból igazoltatott, hogy a rá-galmazó cikkek szerzői nem azok voltak, kik szer-zőknek jelentkeztek, hanem hogy azokat a neve-zett lapok szerkesztői Broglia, Ancian s Visal Puis-sant írták. E három egyént kívánta a királyi ügyész és a káros fél két képviselője vétkesnek kimon-dítani. Mi, így szól a káros fél egyik ügyvédje, „mi, esküdt urak, nem pusztán a magánérdek nevé-ben fordulunk önökhöz. A közérdek, a családi nyu-galom érdekében kérünk önöktől igazságot. Azon la-pok létezése, melyek föltűt önök itélni fognak, a kö-zösségre nézve valóságos baj, az országra nézve szé-gyen. Ezen megvetésre méltó sajtó az írók gonosz-ságából és az olvasók gyengeségéből él. Mindenkor meg van vásárolva, akár hallgat, akár beszél. Ha egy elcsábított leány, egy megtántorított asszony vagy egy könnyelmű, tékozló fiu szomorít meg valamely családot, mielőtt bánatában magába vonulhatna előbb ezen szerkesztőségekbe kell sietnie, hogy meg-vásárolja hallgatásukat, mert különben oly tamadá-soknak van kitéve, minöknék példait a tárgyalás alatti rágalmozások képezik.“ Az ügyvéd azután sor-ba veszi a három vádlottat és azon aljas indokokat tartja föl, melyeknél fogva ezek a támadásra vete-medtek.

A közbíró előbb kifejtvé, mily vesszedelem rejlik a közrendre nézve azon sajtóban, mely ellen a vád irányul, a három szerkesztő elleni bizonyítékok alapján öket kéri szerzőknek nyilváníttatni, a többi panaszlott ellenében pedig ennek folytán az eljárást beszüntetni. A három szerkesztő részint önmaga, részint ügyvédje által terjeszt elő védeimél. A replikák igen hevesek voltak; ezuttal a sértett fél második ügyvédje szólalt fel és hatalmas támadást intézett a vádlottak ellen.

Az esküdték rövid tanácskozás után a nevezett három szerkesztőt a rágalmozó cikkek szerzőinek nyilváníttották, minek folytán a többi vádlott ellen a további eljárás azonnal beszüntetett. A három szer-kesztő ellen pedig a rágalmozás miatt az eljárás, felytattatott. A vád- és védbeszédek után az esküdték a szerkesztőket vétkeseknek nyilváníttották.

A törvényszék ezen verdikt alapján, tekintetbe véve, hogy több véttség kumulációja forog fön, a vádlottakat két évi fogságra és a perköltségek meg-térítésére ítélte; továbbá elrendelte, hogy az ítélet a vádlottak költségén tíz lapban, ugyszintén Brüsszelben és több nevezetesebb városban hirdetések útján köz-zététessék. A sértett fél kártérítési keresete föltűt határozván, az elítélteket 15,000 franknyi bírságban egyetemleg elmarasztalta és az utóbbinak kikénysze-rítésére a személyes fogságot is megítélte.

Disraeli beszéde.

Szokatlan pompával mentek végbe ez idén a lord-mayor napjának ünnepélyességei e hó 10-kén. A diszmenet, mely a Guildhallból Westminstering és vissza pompázott végig London utczáin, a legagyobb-szerűek közzé tartozik, melyeket az angol metropol-is valaha látott. A menet 9 ó. indult ki a Guild-hallból s három óraker ért Westminsterbe. Itt a Common Sergeant bevezette a lord-mayort a kinc-sár bárói elé, a kik nevében a Lord Chief Baron üdvözlé az új lord-mayort. A menet szután vissz-ért a Guildhallba, hol a ceremónia a szokásos nagyszerű „civil banquettel“ ért véget, melyet Dis-raeli táviratilag jelzett politikai beszéde tett ezuttal nevezetessé. Egyelőre csupán e fontos mozzant is-mertetésére terjeszkedhetünk ki, holnapra tartva fenn az érdekes ünnepélyességek részletes leírását.

A lord-mayor ő felsége minisztereit köszönt-vén föl, Disraeli állott elébe s nagy éljenzs között vévén fel a szót, azon kezdé viszonzó toasztját, hogy már hal évvelezélt volt szerencséje a lord-mayor hasonló felköszöntését ő felsége miniszterei nevében viszonzozhatni. Azóta birodalmak támadtak és biro-dalmak veszték el, köztársaságok alakultak és több souverainitás romboltatott le, mint az egész forradal-mi háboru alatt, s még az az örökös trón is, mely egyen-lőn daczolt a császárok, királyok és évszázadok hatal-mával, eltűnt, mint egy álom. (Zajos tetszés.) S e perio-dus alatt Anglia mégis nyugodt volt és elégedett. (Tet-szés.) Ez pedig nem vala mindig így. Még nemrég ideje, majd mindnyájunk emlékezetére van, a köztársaság ki-kiáltásaegy más országban mindig felzaklatta Angliát is. Londonnak is voltak nehéz izgalmas napjai miatt. Azóta változás ment végbe, mert Anglia népe meg-elégedett lón, mert a törvényhozás bőkezűleg tel-jesíté forró vágyait. (Tetszés.) A közérzület e meg-változásnak egyik oka, hogy ő felsége conservativ kormány kezébe tette le az ország sorsát. (Nagy tet-szés.) Azt mondják, nem lehet állandó a conservatív kormány, mert a munkás-osztály adott neki többsé-get, s nincs se földje se töképeze. (Nevetés.) De vannak dolgok, melyek ép oly értékesek, mint a földbirtok s a töké (tetszés), sőt becsesebbek ezek-nél, mert nélkülök vajmi keveset ér a föld s a tö-ke is. Mi a föld szabadság nélkül? és mi igazság nél-kül a töképeze? (Zajos tetszés.) Anglia munkásaira személyes jog és kiváltság szállott örökségképen,

melylyel más nemzeteknél még most sem bírnak. (Itt elősorolja az angolok személyes jogait, kiváltságait.) Lehet-e csodálni, hogy a nemzet, mely ily jogokkal bír, azokat conserválni akarja? S ha így van, lehet-e csodálni, hogy a munkás osztály conservatív? (Zajos tetszés.) — Aztán az utóbbi ülésszak törvényhozó működésére tér át, s megnagyvással tekint erre vissza. A mi a jövő ülésszak végtelendőt illeti, ezek még inkább a remény mint a bírálat körébe tartoznak. Ezeket nem akarja érinteni, mert könnyen félre magyarázásra adhatna alkalmat. Inkább az ország jelenlegi helyzetéről beszél. De mielőtt általános szemlélet tartana Anglia állapotára fölött, megjegyzi, hogy a nemzetgazdasági veszély, mely Angliát a „tűlfeszített üzleti megerősítés” folytán fenyegetni látszott, nem lett oly féltelmes, mint tartani lehetett. A nagy erőmegfeszítéshez képest az ország kereskedése, üzleti bámulatos egyenletességgel és erélylyel tartott fenn. A kereskedelemnek nagy lendületet, s a forgalomnak nagy gyarapodást ígér. Az ország pénzügyi helyzetét rozsdás színekkel festi, s a pénzügyminiszter dicsérettel halmozza el. Az Egyesült-Királyság ezen kedvező belállapota fölötti megelégedést ő felsége külső birtokai s gyarmati birodalmának helyzete sem csökkentheti, mióta az Indiát fenyegető inség az alkirály buzgósága és erélye s a cészserű intézkedések által elfordított. (Nagy tetszés.) Fejtegeti aztán a conservatív párt gyarmati politikájának elveit. E párt meg van győződve a gyarmati birtokok hasznáról, s azok megszilárdítására és rendezésére mindent elkövet, s csak legközelebb is egy izületet csatolt ő felsége gyarmati birodalmához (a Fidzi szigetek).

Áttér azután a külpolitikai viszonyokra. Azt állítani, ugymond, hogy a continens ügyeinek jelenlegi állapotában, nincs nyugtalanság, ok, nem lehet; de legalább a kormány azon hitét fejezhetem ki, hogy minden nagy hatalmasság a béke fenntartásáért sováro, és kifejezhetem azon reményt, hogy a béke valóban fenn fog tartatni. (Zajos tetszés.) Franciaország jelenlegi kormányzóiban annyira megbizik Disraeli, oly bölcs türelmet és okos nagylelkűséget lát bennök, hogy magatartásukban a béke fenntartásának egy hathatós elemét véli feltalálni. Ő felsége kormánya nem mulaszt el semmit e megbecsülhetetlen áldás biztosítására. Azt hiszem — ugymond — hogy ez idő szerint is sokat lehet tenni, s merem mondani, tettünk eddig is eleget, az államok között való félreértések elhárítására, s csilapítani szerencsétlen és alapatlan ingerlékenységüket. Ő felsége kormánya mindig kész volt ily értelemben gyakorolni befolyását. (Tetszés.) Azt hiszük, Anglia erkölcsi befolyásával nem fukarkodunk, de ez erkölcsi befolyást úgy értelmezzük, hogy nem kért tanácsot nem osztogatunk. (Tetszés; derűtség.) Ha kinek segítségünkre van szüksége, szívesen elfogadjuk a tanácsadó vagy közvetítő szerepét. És azt hiszük, hogy morális befolyást gyakorolunk már az által, ha Európának egy oly állam példáját nyújthatja országunk, mely megoldá a nagy politikai problémát; összeegyeztetvén a rendet a szabadsággal; és amely ha beköszöntének ama háborgások, melyektől tartani lehet, nem fog visziadni — bár mindig a vallási szabadság elveit követve — a vallási igazság elvének proclamálásától. Poharat ezután a lord-mayorra köszönté, s zajos éljenzés között leül.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapesten nov. 16. 10 ó. 20 p. d. e.
Erkezett, nov. 16. 10 ó. 25 p. d. e.

A főrendek tegnap értekezletet tartottak, mely az erdélyi cenzus ügyében a közvetítő indítványt elfogadta. Andrassy sürgönyének közlése gyanújából a kereskedelmi minister Matlekovics Sándor osztálytanácsost és Mihók Sándor irodagazdát suspendálta.

Arnim szobafogságra ítéltetett. Tegnapelőtt átadták neki a vádlévelet; a törvényszéki tárgyalás december 7-én lesz.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, november 16. 1874.

— A kir. igazságügyiminister Löw György legfőbb ítélőszéki irodatisztet a gyulafehérvári törvényszékhez iroda-igazgatóvá nevezte ki.

— Károly Ferdinánd főherceg, ki a halotti szentségekben is részesült már, egészségi állapotában annyira javult, hogy életéhez is van remény. A főherceg régi szenvedő baja annál elviselhetlenebb, mert álmátlanossággal jár. Legújában Scelowitzban lett hirtelen rosszul, annyira, hogy maga kívánta a szentségek fölvetését s gyermekei és rokonai után táviratoztatt. Frigyes és Albrecht főhercek rögtön megérkeztek s a többi családtagok szintén összehgyültek. Most azonban, a mint főnnebb írunk — a legnagyobb veszély megszűnt, a magas beteg üdül.

— A kolozsvári önkéntes tűzoltó közgyűlése tegnap délután 4 órakor folyt le a tanácsház nagy termében. Az egyleti tagok részéről szépen látogatott gyűlésnek három tiszti állomás választás utján betöltése lévén feladta, természetes, hogy a szavazó urna képezé a jelen voltak általános érdeklődésének központját. A választás eredménye az volt, hogy osztályparancsnoknak Kőszegvári Gyula, segéd-tisztnak Deák Pál és szakaszvezetőnek Steiger József választottak meg. A szavazatszedő bizottság elnöke, Benel Ferencnek fenti prouciamentója általános éljenzés közben tétetvén közhírré. Végül Minorics elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére. Tompa János, Mihály László és Gajzágó István urak személyében egy bizottságot nevezett ki.

— A kolozs-monostori önkéntes tűzoltóegylet f. hó 14-én tartá alakuló közgyűlését, elnök s igazgató Lakner József és főparancsnok Gamauf Vilmos közös elnökletük alatt. Belépett eddig összesen 57 tag — az egylet fenállása óta a legnagyobb létszám — a megejtett választások a következő eredményt szolgáltatták: csapatparancsnok Ravasz György, másvezető Szántó Elek, I. szivattyúvezető Csécs Sándor II. szivattyúvezető Biró Géza, szer-tárnok Józsa János és segéd-tiszt Csulak Dávid.

— Az első lövész estély szombaton, e hó 14-én este tartott meg a Biasini szállodában, még pedig várakozást felülmuló fényes sikerrel. Az étterem hosszának felállított nagy asztaloknál körülbelül 80-an foglaltak helyet társas életünk mivel osztályából. Teljes számban megjelent lövéseinket kívül, a városi tanács tagjai, egyetemi tanárok, törvényszéki hivatalnokok, ügyvédek stb. alkoták a szép vendég-koszorút. Az estély folyamata alatt Salamon János zenekara játszott válogatott darabokat. Kilenc óra felő K. Pap Miklós a bukaresti lövészünnepély küldöttsége nevében jelentést tön, élénken kiemelve a rokonszenv és tisztelet számos mozzanatait, melyek a küldöttség bukaresti időzésének napjait feleltetlenné tették. K. Pap Miklós előadását dr. Haller Károly egészítette ki, bemutatva a koszorút, melyet lövéseink távozásakor a bukaresti lövész-egylet lékél nyújtott át a kolozsvári testvér egylet számára. E koszorúnak Biasini Domokos főlövész-mester, csinos keretel készítettett s lövéseink határozatából lövöldénk falait fogja ékesíteni. A valóban kedélyes és vig lakomát számos pohárköszöntés fűszerezte. Ez alkalommal avatottak fel a lövések serlege is. Az öblös poharat néhány szó kíséretében K. Biasini Domokos indította bujdosni s az öröm és kedvre villanyozva a társaságot, kézbe szállott. Nem tartjuk érdektelennek megemlíteni ezuttal a K. Pap Miklós által általános derűtség közt konstatált azon adatot, hogy míg az első pohár 28 kézen ment keresztül, addig a második már a 11-diknél kiürült, a társaság egyik tagja „auf Ehre” vevén a dolgot. Ez első estély minden tekintetben méltóan sikerült, a tapintatos rendezőségnek nem lehet többé kétsége az iránt, hogy hasonló vállalkozásait máskor is siker fogja koszorúzni. Hallomás szerint ezennel havonkint egyszer fognak rendezetni ily lövész estélyek.

— Kovács Gyuláról, színházunk derék tagjáról a „Bud. Köz.” következőket írja: Örömmel irhatjuk, hogy Kovács vendégezereplésének sikere nem hanyatlott, hanem fokozódott s „Othelloban” a tetőpontot érte el. Ez hódításnak is mondható; s mi szívesen aláírjuk mindazt a dicsőítést, melylyel színírálóink e szerepben méltányolták. Meg is érdemelte, mert nemcsak szép, de jó Othello is volt s nem egy mozzanatban érezteté velünk azt a nagygon is ritka műélvet, melyet csupán a valódi és ihletett tragikai tehetség képes bennünk fölébresztetni s mely Ira Aldridgenél e szerepben folytonos volt. Nem képes erre sem a modorosság s még a stentori üres lármá és heveskedés sem, mert ez csak a megatott kedélynek művészi nyilvánulása lehet. Kovácsnak hangja ellen van és lehet kifogás, mely a szenvedély fokozásában nem elég érczes s nem elég terjedelmű; s valóban szerencsés az oly színész, milyen p. o. Ira Aldridge volt, kinek hangja a szenvedélyes helyeken még akkor is emelkedett, midőn azt hittük, már egész seálját kimerítette; azt is tapasztaljuk, hogy a legérezesebb, legterjedelmesebb hang is hiában futkos a hanglétérán fel s alá, ha a belső rezonancia üres s hidegen hagy. Nem egy tragikusnál pótolta már az érczes, erős és terjedelmes hangot a kifejezés igazsága: míg a bensőség hiányát semmi sem képes fedezni. De mindehez járulni kell a művészetnek, mely a forrongó és kitörő szenvedélyességet fékezni tudja, nehogy a tüzes paripák elragadják; vagy a szépnek határain túl ragadják, hol aztán a kitörésnek éktelen hangjai egyszerre épen úgy lehűtenek, mint az a művészi nyugalomnak csafolt lepegő, modoros üresség, mely mindennél unalmasabb s rendesen hidegen hagy. Kovácsban sok a tűz és szenvedélyesség, de néhol elragadják, s például a kevésbé szenvedélyes „Essex” ben annyira elragadják, hogy a szókat sem ért rá kimondani, míg a sokkal szenvedélyesebb Othelloban a hibába nem esett, mi eléggé bizonyítja, hogy ő is tud uralkodni magán. De vegyünk tőle bucsut s biztosítsuk, hogy igen kedves emléket hagyott maga után: óhajtsuk, hogy a nemzeti színház kedvezőbb viszonyai közt, mint a miyenek a színházakra nézve a mostaniak, általában és mindenütt, viszontlathassanak!

— A florenzi négyes még talán hírelnél is jobbnak bizonyítja magát, tegnapi — egyetlen — szereplésével. A színház — a helyárok jelentékeny föl-emelése mellett is — a szó teljes értelmében minden zugában megtelt s még a színpad előterét is zárt-széksorok foglalták el. A program három számát ígért: Haydn, Schubert és Beethoven mutatva be, de végül még egy ráadást kaptunk, a közönség a három szám előadása után, mintegy vezényszóra, kérte a Serenadot riadó tapsai s hangos éljenei között és nem is sikertelenül. Az előadásról, mi, mint laic-

sok, alig tudunk többet mondani az elámult elragadtatás szavaival. Csodálatos összhang s mégis minden részletben kifejezési erő; varázsos finomság s mégis erőteljes hűv, melyben a lélek szólt a lélekhez; Becker kimagasodó vezér-szereplése s mégis mindhárom társának önálló érvényesülése — szóval báj, harmonia, alakítókély s elragadó elragadtatás, mi ez igénytelenül megjelenő négy művész csodájátékát jellemzi. Midőn vonókat leeresztik, alig hinné az ember, ha szemével nem látta volna, hogy ezek játsztak vonókkal és szívünkkel oly korlátlan fölénnyel s ha Becker nem állana annyira előtérben, szinte bajos lenne a választás, ha Hilpertet, a kis gordonkást, Chiostrit, a mély hegedűst illeti-e jobban meg-mellette a hely Masinal, a másod-hegedűsnél? A közönség nem is győzte eléggé tapssal és éljennel kitüntetni ezt a négyes egységet, mely jött, szólt és győzött!

— Egmont szombati előadása valamivel nagyobb közönséget vonzott a közlebbiekénél s Goethe kölcsönzetének szenvelmes terméke eléggé ébren tudá tartani a nézők érdeklődését, mi annyival inkább a költő mellett szól, mivel az előadás színészi oldala alig érdemel nagyobbabcsa dicsőítést, a mit különben inkább a sorsnak, mintsem az igazgatóságának tudhatunk be, mintán Boér Emma, Eibenschütz Mária betegek, Kovács Gyula pedig csak tegnap érkezett vissza pesti vendégezerepléséből. Ily hiányok mellett Egmont Szacsvainak, Klärchen pedig Némethy Irmának jutott, kiknek tulajdonképen szerepkörükön kívül eső feladatot kellvén megoldaniok: nem is ayújthattak oly sikert, minőt, saját helyükön, tőlük megszokánk. A lyrai hangulatu s e körben mozgó képességg Szacsvai a nemes, férfias s önértetében büszke Egmont jellemvonásait nem érvényesíthető kellőleg, míg a tragikai pathosú légköréhez szokott Némethi Irma k. asszony természetesen messzi maradt a naiv, egyszerű, csak szeretni tudó Klárka ideáljától, bár nem tagadhatni, hogy e jellem végkifejldési stadiumán, az erély, a tett vonásai aztán művészi alakításra nyújtanak Némethi Irmának alkalmat. Mátrai Alba már saját légkörében mozgott s így sokkal teljesebb sikerrel; így Kassai (Richard), így Földényi (Vansen). Vidor (az orán) értelemmel játszott, ellenben E. Kovács Gyuláné Margaréta nemesszivűségéből sokat letörült feszes hidegvérűségével.

— A kolozsvári orsz. nemzeti színház műsorozata, 1874. nov. hó 16-tól nov. hó 23-ig. Hétfő 16 Zampa, b. sz. 44, kedd 17 Poruljárt negédek. Galathea b. sz. 45, szerda 18 Mirabeau b. sz. 46, csütörtök 19 Ilka b. sz. 47, péntek 20 Arany chignon b. sz. 48, szombat 21 Stúrt Mária sz. sz. 4. vasárnap 22. Szökött katona b. sz. 49.

— Az erzsébetvárosi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság működését jövő 1875. évi Jan. hó 1-ével kezdi meg.

— Gubás Nagy András híres tolvajt a m. királyi Curia mint legfőbb ítélőszék, tíz évi súlyos börtönrre ítélte, illetőleg az alsó bírói ítéleteket helyben hagyta.

— Ausch Izsák helyi volt kereskedőt a kir. tábla a kir. ügyesség fellebbezése folytán öt évi súlyos börtönrre ítélte el.

— Az erdélyi gazdasági egylet közlebbi választmányi ülésén a következő fontosabb tárgyak fordultak elő: A sept 21-én tartott választmányi ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítettett. A miniszterium által megküldött s a m. óvári gazd. akademia 1874. tanévének megnyitására vonatkozó értesítés — az „Erdélyi gazda”-ban közöltetvén, tudomásul szolgált. A királyföldi tanfelügyelőnek 26 drb. Hutter-féle méhkas kiszolgáltatása iránti kérése annak idején teljesített határozatott. Báthi Gábor szőlészeti pályakérdései — tüzetes véleményezés végett a szőlészeti szakosztályhoz tétettek át. Bahlsen Ernő prágai mag és burgonya kereskedő értesítése, miszerint 10 mázsa s ennél nagyobb megrendelések-nél jelentékeny árkedvezményt nyújt — az „Erdélyi gazda” útján a közönség tudomására fog hozatni. Miniszteriumnak a phyloxera vezély mintt ugy a sima, mint a gyökerez szőlővesszők behozatalát megtiltó intézkedése — miután az „Erd. gazda”-ban vezércikk gyanánt is közöltetett — tudomásul szolgált. Miniszterium az erd. szász gazd. egylet által kiadni szándékolt „Pomona traassylvanica” cz. műre nézve a tüzetes véleményt elvárván, — igazgató választmány felkérni határozta nmgu miniszteriumot, miszerint tekintve azt, hogy ezen államsegély mellett kiadandó mű egész Erdélyre vonatkozik, szolítsa fel az erd. szász gazdasági egyletet, hogy az összes hazai (erdélyi) gazd. egyletek közreműködésével állítsák össze e munka, fennmaradván egyébiránt neki a kezdeményezés dicsősége. Az erdélyi gazdák III. vándorgyűlése foganatosítás végett a következő határozatokat tette át u. m.: 1. Hogy Gamauf Vilmos: „Egy gazd. egylet szervezése és hivatása” cz. értekezése külön lenyomatban az összes hazai törvényhatóságoknak tanulmányozás végett megküldessék; — elrendeltetett. 2. Hogy az elfogadott 60 alma és 60 kőrté fajok ismertető felírása és annak lehető elterjesztéséről az erd. gazd. egylet gondoskodjék; foganatosítás végett a kertészeti szakosztályhoz tétetett át. 3. Hogy a legelső elkülönítési s tagosítási eljárások könnyítése czéljából a m. kormányhoz feliratot intézzen; — ennek elkészítésével és a választmány elé terjesztésével Pávai Vajna Elek, Csulak Dániel, Filep István, Demeter Károly és titkár bizattak meg. 4. Hogy az 1875-iki vándorgyűlésnek Tordára történő meghívásáért az illető városnak, megyének és gazd. egyletnek közönetet mondjon; — elrendeltetett. 5. Hogy gondoskodjék arról, miszerint jövőre a kiállításokra küldendő gyümölcsök 10 nappal előbb beküldessenek i névszerint meghatározottassanak; — részletes tárgyalás végett a kertészeti szakosztályhoz tétetett át. 6. Hogy vidékenként kérjen fel egyes ügybarátokat, kik a gyümölcsenyésztők kertjeit leírva a jövő évi vándorgyűlésre kimutatást terjeszsenek be, melyek a gyümölcstárlatoknál a jutalom odaítélésénél s figyelembe véssenek; — részletes tárgyalás végett a kertészeti szakosztályhoz tétetett át. 7. Hogy készítsen alapszabályokat az állat-, gabona-, gyümölcs-, szóval bármilyen gazd. kiálltmányok bírálatánál alkalmazható eljárásit illetőleg, küldje ki azokat előleges megvitatásra a vidéki gazd. egyleteknek és terjesse be a végleges elfogadás végett ezen alapszabályokat a legközelebbi vándorgyűléshez; — ezen alapszabályok kidolgozására felkértek: az állatbírálatra: Szabó József és Dr. Mina János; a mező termékekre: Ladányi Sándor és Walter Lajos; a kert terményekre: Ritter Gusztáv és Szentgyörgyi József; a gyümölcsészetre: Nagy Ferenc és Brassai József; a méhészetre: Lakner József és Szentgyörgyi József; a borra: Paget János és David Antal; eszközök és gépekre: Jankó Vincze és Vörös Sándor; erdészetre: Lakner József és Kertész György, végre a házi iparra: Tuba Lajos és Szentgyörgyi Lajos; mindezen bizottságokhoz jegyzőül a titkár bizott meg. 8. Hogy a magyar egy külön földmívelési miniszterium, egy vinczellér- és haszonkertészkepezde, egy kerületi szarvasmarha tenyésztételep felállítására több országos fontosságú törvénykezési intézkedés eszközölése iránt alkalmoszerűen meggyűrtetessék; az egylet évi jelentésében eszközölni határozatott. A dévai vándorgyűlés alkalmával ki nem osztott jutalmak beküldésére — az intő bizottság felkeretn határozatott. A miniszterium újabb körrendeletet intézven az egylethez a phyloxera ügyében — az „Erd. gazda” közlebbi számában egész terjedelemben közöltetni határozatott; egyszerű mint tudára fog adati a t. nölőbirtokos közönségnek, hogy az egylet hivatásszerű kötelességének fogja tartani a magas átirat értelmében kivált azon szőlőknek megfigyelését, melyek az óvó intések és tilalmak dacára ujabban klostereuburgi vesszőkkel lettek beültetve és e tekintetben nem fog elmulasztani semmit, hogy a vészes csupán vagy egészen távol tartassék, vagy előfordulás esetén legalább a lehető legkisebb mértékre szoríttassék. Seps Szent-György városa felkérven az egyletet, hogy a 10 év előtt Gyárfás Samu nek ingyenes használatra átadott epreskert feletti rendelkezési jogáról mondjon le, — ig. választmány a lemondási nyilatkozat kiállítására az elnökséget felhatalmazta.

— Gyors-lovaglás Brassából Bécsbe Rajkovich főhadnagy Brassából Bécsbe lovagolva e hó 14-én este 7 órakor mint a „P. N.” írja Budapestre érkezett és a Károly laktanyában szállt meg.

— A ki becsületes uton, csekély betéttel szerencsekíséreltet óhajt tenni, forduljon azonnal Steindecker M. urhoz Hamburgban, Damthorstrasse 36. sz. a.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Nov. 14-én 5% Metalliques 70.05 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.50 frt 1860. Kölcsön 109.10. Bankrészvény 987 Hitelintézetirészvények 234. — London 110.35 ft. st. Ezüst 104.60 Cs. kir. arany 525. Napoleondor 888.

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.75 Temesi 77. — Erdélyi 74.50 Horvátországi 79.50

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Egyesült erdélyi Takarékpénztár.

Alaptőke 333,400 frt. 30% befizetéssel.

Üzlethelyiség Kolozsvárt főtér 2. sz.

1) elfogad pénzbetételeket 6% kamattal 25 król kezdve, betételi könyvekre vagy folyó számlákra; e kamatokat a betétel napjától kezdve a kivétel napjáig számítja, s minden július 1-én és január 1-én tőkésíti.

2) Előlegeket a d. a. b. r. z. n. jegyzett értékpapírokra.

3) Leszámitol szabályszerűen kiállított váltókat.

4) Vess és elad értékpapírokat. Az Egyesült Erdélyi Takarékpénztár igazgató választmánya.

Nyilttér.

PERL fogorvos

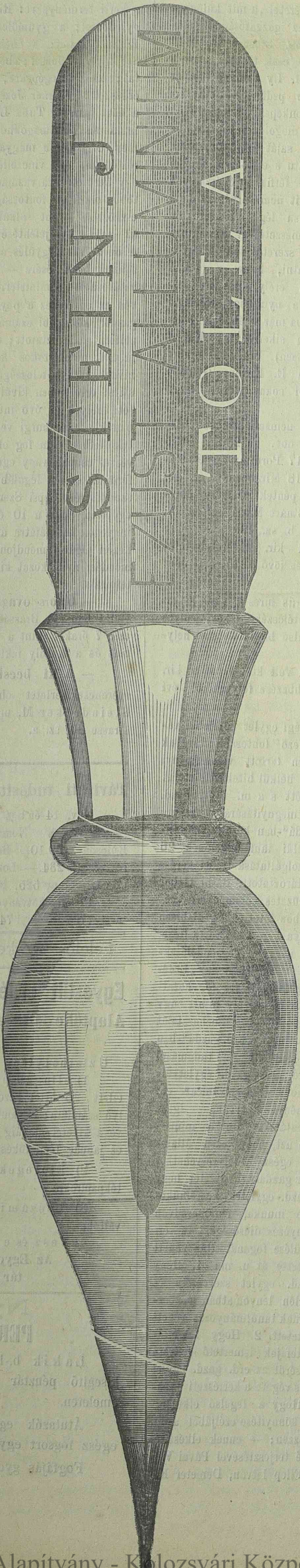
Lakik b. közepűtcza b. sz. a. a. kisegítő pénztár tőzsomszedságában az első emeleten. 12—15

Átutazók egy fogat egy óra alatt, egy egész fogsort egy nap alatt nyerhetnek.

Fogfájás gyorsan és örökre eltávolíthatik

Stein János papírkereskedése nagyban és kicsinyben

Kolozsvárt főter 2-dik szoba

doboz 144 darab hegyes, közep vagy tompa 1 frt 20 kr.

(431)

(3-10)

Ezideig ennél nincs jobb

W. MAAGER-főle
cs. k. kizár. szab. valódi tisztított
csukamáj-olaj
Maager Wilmostól
Bécsben.

A legnagyobb orvosi tekintélyek által megvizsgált s könnyű emészthetőségeért gyermekeknek a különösen ajánlva rendeltetett legtisztább, legjobb *) természetes, s elismert leghatályosabb szer: a mell s tüdő bajok, görvél, foltok, dagadtok, bőrkütsések, mirigy bajok, gyengeség stb. ellen. Üvegje 1 frt. Bécsben a gyári raktárban: Wien, Heumarkt Nro. 3, ugyszint az osztrák-magyar monarchia minden jó hírű gyógyszer-tárában s fűszerkereskedésében. (437) (1-6)

A használati utasításon és üvegen a Maager név rajta van, ezért a tévedés elkerülése végett az csak „Magyar Dorschle-berthran” névvel keressék.

*) A bécsi világtállatás az Ausztria-, Francia-, Olasz-, Németországokból és Angliából kiállított hason fajta csukamájolajok közül csupán a Maager-főle-tüntetette ki a nemzetközi jury érdemremmel.

6791. — 1874.

(439)

(1-3)

Pályázat.

Kolozsmegye örményesi járásban 400 frt. évi fizetéssel javadalmazott alorvosi állomás üresedésbe jövén, felhívtnak mind azok, a kik ezen állomást elnyerni óhajtnák, hogy az 1870. évi XLII. t. cz. 67. §. értelmében felszerelt folyamodványukat f. év december 10-ig közvetlenül hozzám nyújtsák be.

Kolozsmegye alispányától.

Kolozsvárt, 1874-dik év november 13-kán.

GYARMATHY MIKLÓS, főjegyző.

6203. — 1874.

(436)

(2-3)

Haszonbéri hirdetmény.

1) Kolozsvár sz. kir. város közönsége f. é. november 20-án d. e. 9 órakor, a városház emeleti 4-dik számú termében megkezdendő és az nap délután 6 órakor bezárandó nyilvános árverésen a f. é. december 1-től 1877 november-hó utolsó napjáig három egymásután következő évre haszonbérbe adja:

a) a város határán gyakorlándó vadászati jogot, mely jog az 1872-dik évi VI. törvényozikk értelmében kiterjed a város egész határára és a határban levő városi erdőkre. Felek község magán határa és erdei kivételével.

Kivételnek azonban a város határán az olyan birtok, mely egy tagban 100 holdra terjed külön gazdasági tanyát képez és magán pástorlás alatt áll, továbbá a 100 holdnál kisebb birtok és ha kertileg műveltetik, kerítéssel, vagy árkoklattal el van zárva, melynek a városi szőlőhegyek és gyümölcsösök kiterjed.

Felkiáltási ár 500 frt. o. ért.

b) a város határán gyakorlándó halászati és rákászati jogok.

Felkiáltási ár 40 % negyven frt. o. ért.

2) Bérügyök kötelesek hozzászólás előtt a felkiáltási ár 10%-ját bánatpénzül előre letenni és biztosíték nyújtási képességeket szintén előre hitelesen kimutatni, mely biztosíték mindkét tárgyra nézve az egy évi haszonbér értékének teljeseen megfelel és elfogadtatik készpénzben, bérzei árfolyam szerint számítandó hazai államkötvényben, vagy bekebelezetettéssel biztosítandó városi fekvő birtokban.

3) Az árverés eredménye a városi bizottság jóváhagyásától tétlenül függővé, a legtöbbet ígértéssel azonnal, a várost pedig csak a képviselő bizottság jóváhagyása után fogja kötelezni, mely jóváhagyás a legközelebbi gyűlésben fog kimondatni a nélkül, hogy annak megtartása, valamint az elfogadásról értesítés a törvényben meghatározott időhöz volna kötve.

4) Kire a haszonbérlet levereték, köteles a jegyzőkönyvet aláírni, mit ha megtagadna is, ajánlata kötelezőnek és törvényesnek fog tekintetni.

5) A szerződési feltételek előlegesen is megtekinthetők a városházánál az emeleti 8. számú irodában.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsától, november 11-kén, 1874.

A polgármester helyett;

MINORICH KÁROLY, főkapitány.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi akörlt igazgatóság, hogy a kolozsvári hitelbank és zálogkölcson-intézetnél elzalogosított s

folyó évi október-hó végéig

lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni és pedig az (429) (3-3)

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhanemük, háziesszközök, árúk stb. árverése lesz

folyó évi december-hó 7-kén.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüst-nemük, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi december-hó 14-kén.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átíratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A verő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, november 10-kén, 1874.

A hitelbank és zálogkölcson-társulat igazgatósága.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum egyi. könyvkereskedése Kolozsvárt ajánlja

a téli idény közeledtével

a következő jeles, szépirodalmi munkákat a t. olvasóegyletek-, casinók- s egyáltalában a szépirodalom barátainak,—kik nyilvános olvasó könyvtárak élvezetében nem részesülhetnek—szíves figyelmébe:

GIL BLAS DE SANTILLANE.

Irta Le Sage,

franciából fordította Benedek Lajos.

Képes kiadás. 4 csinos kötet. Ára fűzve 5 frt.

Két erkély szobácska.

Regény. Két kötetben. Irta Flygaré Carlén Emilia.

Ára 2 forint.

LECOQU UR.

Regény. Irta Gaboriau Emil. Francziából. 9 kötet.

Ára 9 frt 40 kr.

Egy uri társaság.

Regény. Gaboriau E. után francziából fordítva. 3 kötet.

Ára 4 forint.

A tűzhely tücske.

Elbeszélés. Irta Dickens (Boz) K. Ára 80 kr.

Pampelonne lovag.

Történeti regény. Irta Gondrecourt A. Francziából. 7 kötet.

Ára 7 forint.

TÉLI ESTVÉKRE.

Jeles külföldi írók beszélyeiből. 2 kötet ára 2 frt.

A szerzetes uralma vagy Róma a 19-dik században.

Irta GARIBALDI tábornok.

2 kötet bolti ára 4 forint helyett csak

1 frt 50 kr.

Sue Jenő, a bolygó zsidó.

Regény. 16 kötetben. Kötetenként 80 kr.

Ugyan csak

Legujabban megjelentek és Stein János erd. muzeum-egyl. könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A természet könyve.

Közérdekű olvasmányok a természet-tudományok köréből. Bernstein A. német műve után.

I. és II-ik fűzet. Fűzetenként 50 kr.

E közérdekű vállalatra, mely egyelőre 20 fűzetre van tervezve és havonként egy fűzet fog megjelenni annyival inkább is felhívjuk a közönség különös figyelmét, miután a munkát belérdemen kívül a csinos kiállítás és az olesó ár is ajánlja.

A magy. váltó- és kereskedelmi törvény.

A váltói végrehajtásokra vonatkozólag kiadott eljárás szabályok, ugy a váltó-bíróságok illetősége és a váltóhamisítás esetében követendő eljárás nézve foglalt módosításokkal stb. stb. ellátva egybeilleszté Szeniczey Gusztáv. 6-dik ujra átdolgozott kiadás. Ára 2 forint.

Magyarországi rendeletek tára.

Nyolczadik folyam. 1874. Hivatalos kiadás. Ötödik fűzet. Ára 50 kr.

Middlemarch.

Tanulmány a vidéki életből. Irta

Eliot György.

Az angol eredetiből fordítva. I kötet. Ára 2 frt.

A lammermoori menyasszony.

Irta Scott Walter.

Angolból fordítva. Ára 2 frt.

(438)

(1-3)

Peiele István

vegyes kereskedésében

egy tanuló

vétetik föl.

(430)

(3-3)

Pénz kölcsön

2000-től 8000-frtig illő kamat és biztosíték mellett azonnal kieszközölhető, ügyvéd Duha Jánosnál Szamosujvárt.

(211)

(11-19)

„PURITAS”

Haj-íjító-tej.

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejnemű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy ősz hajakat megíjít, sz-az lassanként, még pedig legkésőbb tizenhárom nap alatt ama színt visszaadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz foszfor-anyagot. A haj teljességgel vízzel mosathatik, lehet fehérrel átvont vánkossou aludni és gőzfürdőköt használni, a festéknek nyoma sem vehető észre, mert a

„PURITAS”

nem fest, hanem íjít.

A használat

a világon a legegyszerűbb. A tejből a kézre öntetik, s addig döröszöltetik vele a haj, míg kellően meg van nedvesítve, s ez mindennap egyszer ismételtek. Ebből áll az egész. Ha a haj ismét visszanyerte eredeti természetes színét, mi rendszeren tíz-tíz két nap múlva történik, további fenntartására elegendő a tejként kiunt 2-3-szor való használat, s ugy bajusz-, poia- és teleszkál, valamint a leghosszabb női haj is megíjithatnak.

Egy üveg „Puritas” ára 2 frt. (postai szétküldésnél 20 kral több) s készpénzzel, vagy utánvétellel kapható Franz Ottó és társánál Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.

Raktárak:

Fogaras: J. P. Hermann gyógyszerész. N. Szeben: Gürtler Károly. Kolozsvárt: Valentini gyógyszerész Redoute soron. Segesvárt: J. B. Teutsch.

(422)

(6-6)

Eladó birtok.

Alsó fehérmegyében Szent-Benedek községében 20 hold jól mivelt szántó, 10 hold kaszáló, 4 hold szőlő, fenyő-árkokkal ellátva, 1 1/2 hold belső telek a községközépen lakóházzal és gazdasági épületekkel (akár a nélkül, legelő és regále joggal), örökön eladó. Értekezhetni

AMBERBOY ANTAL:

urral helyt.

Utóposta Marosujvár.